

Barbara Scholten

DONNIE DONUT

Met illustraties van Els van Egeraat

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Heb jij weleens een donut gegeten? Zo'n suikerzoet broodje met een gat in het midden, bedekt met een laag roze glazuur en discodip. Of misschien ga je wel watertanden van een donut bestrooid met blauwe hagelslag, twee ogen die je aanstaren en een koekje in het gat. Of die drakendonut met rode pepervulling en een groene schubbenlaag: na één hap vliegen de vonken uit je mond! Al die verrukkelijke donuts rollen van de lopende band in Dijk en Dode Sloot. Je weet wel, dat dorp aan de kust, waar Donnie met zijn moeder Tiba woont.

Dit is **Donnie**. Volgens zijn juf
is hij een GOM.

Tiba is de moeder van Donnie.
Ze werkt in de donutfabriek
en regelt een baantje voor haar zoon.

Julia bemant de receptie en neemt de donutdingellijn op, maar liever lakt ze haar nagels en blaast ze kauwgombellen.

Dot Dingeldijn is de baas van Dingeldijn Donuts. Ze is Zoete Zakenvrouw van het Jaar geworden en heeft twee grote liefdes: haar naaktkatten **Peach Precious** en **Silver Star**.

Wilma is de humorige portier bij Dingeldijn Donuts. Ze is dol op raadselrijmen en ze spaart voor een reis naar haar zus in Nieuw-Zeeland die ze al heel lang niet heeft gezien.

Ed is de buurman van Donnie. Ed kijkt het liefst de hele dag tv met zijn kat **Azraël** op schoot. Alleen om boodschappen te doen komt hij van de bank af.

GOMMETJE

‘Sorry, het was kneiterdruk in de donutfabriek!’ zegt mijn moeder terwijl ze het klaslokaal binnenstormt. Met veel kabaal trekt ze een stoel naar zich toe en ze gaat tegenover juf Rosa aan een tafeltje zitten. Ik schuif naast haar op een kruk.

Juf Rosa werpt een kritische blik op de klok boven de deur. ‘Donnie heeft het niet van een vreemde,’ zegt ze met een zuinig mondje.

‘Klopt, dat heeft hij van zijn vader,’ antwoordt mijn moeder lachend en ze geeft mij een knipoog. Het is een grapje dat ze zelf wel leuk vindt: ze weet namelijk niets van mijn

vader, zelfs zijn achternaam is ze vergeten. ‘Hij heeft het in elk geval niet van mij, want ik ben altijd op tijd.’

‘Altijd behalve vandaag,’ zegt juf Rosa.

Mijn moeder maakt een wegwerpgebaar. ‘O alsjeblieft, hou op over vandaag. Iemand had per ongeluk geel en rood poeder in het kleurstation gekieperd, waardoor er oranje uit de glazuurmachine stroomde. Oranje donuts verkopen we alleen rond Koningsdag of als het Nederlands elftal wereldkampioen is geworden,’ legt ze uit. ‘Konden we een hele pallet oranje donuts in de container mieteren. Je had het gezicht van Dot moeten zien.’

Juf Rosa schuift haar bril wat hoger op haar neus en kijkt mijn moeder vragend aan.

‘Ach, jij weet natuurlijk niet wie Dot is. Dot is de baas van de fabriek en ze flipt als er dingen misgaan. En vandaag ging bijna alles mis. Na het gedoe met het glazuur was de olie niet op temperatuur en dobberden er verschrompelde donuts in het vet. En toen liep ook nog eens de stansmachine vast, waardoor er donuts zonder gat over de lopende band rolden. Ik hoef jou niet uit te leggen dat je donuts zonder gat aan de straatstenen niet kwijtraakt.’ Mijn moeder haalt even adem. ‘En hoe was jouw dag, Rosa?’

De juf knippert met haar ogen, ze moet duidelijk wennen aan de woordenwaterval van mijn moeder. ‘Beter dan gister,’ antwoordt ze dan met een kort knikje.

‘Mooi.’ Met een wild gebaar spreidt mijn moeder haar armen. ‘Brand maar los.’

‘Uw zoon Donald...’ Juf Rosa neemt een slokje thee uit

haar hartjesbeker en kijkt bedachtzaam naar het plafond, alsof ze haar woorden zeer zorgvuldig wil kiezen. 'Uw zoon Donald...'

Ik vind het irritant dat ze me steeds Donald noemt. Niemand noemt me zo, alleen zij.

Mijn moeder schuift haar stoel iets naar voren en kijkt juf Rosa vol verwachting aan.

'Donald is, hoe zal ik het zeggen...?' Juf Rosa beweegt het hangertje aan de ketting om haar hals een paar keer van links naar rechts en weer terug.

'Ik weet het niet, jij nodigt mij uit voor een gesprek!' zegt mijn moeder.

Van mij mag juf Rosa gewoon vertellen hoe het zit, dan kan ik naar buiten.

De juf doet een nieuwe poging. 'Het zit zo, uw zoon leest alleen maar de *Donald Duck*.'

Dat vindt mijn moeder logisch, zelf leest ze ook het liefst tijdschriften. 'Alle kinderen vinden het leuk om op de hoofdpersoon in een boek te lijken,' voegt ze eraan toe.

'De *Donald Duck* is geen boek,' merkt juf Rosa op. 'Het is een stripblad.'

'En ik ben geen eend,' zeg ik.

'Je hebt toevallig wel de naam van een eend,' zegt mijn moeder.

Ik sla mijn armen over elkaar. 'Ik heet Donnie.'

'Donald scoort heel laag op driedimensionale staartdelingen,' gaat de juf verder. 'En kruislingse golfbreuken lukt ook niet. Net als superspagaatsommen.'

‘Hij kan wel heel snel terugtellen van honderd naar nul,’ vertelt mijn moeder. ‘Wil je het horen?’

‘Dat wordt helaas niet getoetst.’ Juf Rosa zucht. ‘Als ik hem naar de printer stuur om werkbladen te kopiëren, komt hij terug met een kopje lauwe koffie. Wat misschien aardig bedoeld is, maar de werkbladen is hij onderweg ergens kwijtgeraakt. En ik drink helemaal geen koffie.’

‘Wat is nu eigenlijk het probleem?’ wil mijn moeder weten. ‘Donnie is een leuke gozer en echt onoverkomelijke problemen hoor ik niet, volgens mij. Hij leest de verkeerde boekjes en kan niet rekenen, nou ja zeg, als dat alles is..’

Vroeger woude ze dan door mijn haar, maar sinds ik heb gezegd dat ik daar te groot voor ben, geeft ze me een vriendschappelijke por.

Juf Rosa is nog niet klaar. ‘Als er iemand voorbij wandelt met een hond, opent Donald midden in mijn uitleg het raam en klimt hij naar buiten. Om de hond even te aaien.’

‘Tja, hij is een dierenvriend.’

‘Als Donald vraagt of hij even naar het toilet mag, tref ik hem meestal een half uur later voetballend aan op het schoolplein.’ Het gezicht van juf Rosa begint op een overrijpe tomaat te lijken. ‘En tijdens het fietsexamen haalde hij andere leerlingen links en rechts in. Hij reed stoep op, stoep af, zonder handen aan zijn stuur! Hij bracht al zijn klasgenoten in gevaar.’

‘Ach jee!’ Mijn moeder kijkt me met een schuin oog aan.

‘Toch kan ik wel goed fietsen,’ zeg ik.

Juf Rosa doet net of ze me niet hoort. ‘Als de conciërge hem vraagt om kratten fruit naar de verschillende groepen te brengen, begint hij...’

Ik onderbreek de juf. ‘Ik wilde iedereen een appel geven.’

‘Geven is iets anders dan smijten, Donald,’ bijt ze me toe.

‘Ik riep nog dat ze moesten vangen!’ mompel ik.

‘Ga verder,’ zegt mijn moeder. ‘Donnie wilde appels uitdelen. En toen?’

‘Hij smeed met appels naar medeleerlingen zoals een balenkanon tennisballen afvuurt.’ De juf laat even een stilte vallen. ‘En de watermeloen was voor mij.’

Ze hoeft niet uit te leggen hoe het afliep, dat kan mijn moeder zelf ook wel bedenken.

‘Donald is een ongeleid projectiel,’ zegt juf Rosa. ‘De school heeft een extra verzekering moeten afsluiten, voor alle ellende die hij veroorzaakt.’

Mijn moeder trekt bedenkelijk haar rechterwenkbrauw omhoog. ‘Alleen omdat een meloen verkeerd terecht kwam?’

Juf Rosa schudt haar hoofd. ‘Hij bedenkt levensgevaarlijke spellen.’

Ik weet wat mijn juf nu bedoelt, maar dat was een ongelukje. Tijdens de overblijf verveelden we ons. Ik heb toen zonder het te vragen dartpijltjes van de conciërge geleend en stickers op de verwarming geplakt. Stickers met nummers waarop gemikt moest worden. Door de vlijmscherpe pijlpunten veranderde de verwarming in een sproeiende fontein en was het dagenlang koud in de school.

‘En heeft u die grote ster in het raam bij de kleuters gezien?’ praat juf Rosa door. ‘Dat is het lokaal rechts naast de hoofdingang.’

‘Nee, heeft Donnie daar iets mee te maken?’

Juf Rosa knikt. ‘Zoals ik het zie, heeft Donnie maar twee hersencellen en die werken ook niet eens samen. Hij is net

zo destructief als een Japanse duizendknoop, hij heeft het geheugen van een eekhoorn en tijdens mijn instructielessen luistert hij net zo goed als een Afghaanse windhond. Zijn resultaten zijn...' Juf Rosa bladert fel in de stapel papieren die voor haar neus ligt. '...abominabel slecht. Door zijn prestaties keldert het groepsresultaat enorm. Ik weet niet meer wat ik met hem aan moet.'

Sommige ouders zouden nu roepen: 'U verwacht mijn zoon vast met een ander.' Of: 'Weet u zeker dat u de juiste papieren voor u op tafel hebt liggen?' En: 'Wat voor toetsvormen gebruikt deze school? Er moet een fout in de lesmethode zijn geslopen.' Maar mijn moeder is zo niet. Ik denk dat ze zich wel kan voorstellen dat ik een watermeloen voor de voeten van mijn juf heb laten ontploffen. En dat ik niet degene ben die een nieuw sterrenstelsel ontdekt of een oplossing bedenkt voor het klimaatprobleem, is haar ook allang duidelijk.

Ik vind dat de juf het allemaal veel dramatischer maakt dan het in werkelijkheid is. Het lege colaflesje dat vanaf het pannadoel met een knal tegen het raam schoot en de puntgave gaatjes in de verwarming waren ongelukjes, waarvoor ik al een paar keer sorry heb gezegd.

'Uw zoon Donald is een gommetje,' zegt juf Rosa nadat ze een keer diep adem heeft gehaald.

'Een gommetje?' herhaalt mijn moeder. Ze kijkt me vragend aan, alsof ik moet weten wie of wat dat is.

'Een gom. G.O.M. Geen. Onderwijs. Mogelijk.' Juf Rosa laat overdreven lange pauzes tussen de drie woorden val-

len, zodat de boodschap goed tot ons doordringt. ‘Eens in de zoveel jaar treffen we er eentje aan op school en Donald voldoet aan het profiel. Het is voor ons allemaal beter als hij alleen ’s ochtends naar school komt, ’s middags mag hij iets anders gaan doen. Vrij werken noemen we dat.’

‘Maar kinderen moeten toch verplicht naar school?’ vraagt mijn moeder.

‘Donald is een uitzondering,’ antwoordt juf Rosa. ‘Het bijzondere onderwijs zit vol, ik heb hem op de wachtlijst laten plaatsen. Misschien dat u in de tussentijd een geschikt baantje voor hem kunt regelen voor de middagen?’ oppert ze, terwijl ze zichtbaar opgelucht haar papieren ordent. ‘Wellicht dat hij daar nog iets opsteekt waar hij in zijn verdere leven wat aan heeft.’

Ik slik, ik had verwacht dat mijn moeder een nieuwe ruit moest betalen. Of een nieuwe verwarming. Of allebei. Maar ze geven me dus blijkbaar op, ze denken dat ik niets kan. Ik ben een regelrechte ramp. Een Gigagroet probleem, een Ongeleid projectiel, een Mislukkeling. Samengevat: een G.O.M.

EEN BAANTJE VOOR DONNIE

‘Ben je boos op me?’ vraag ik als we buiten op het schoolplein staan.

Mijn moeder staart naar het raam van het kleuterlokaal. Het sterretje is inmiddels uitgegroeid tot een reusachtige ster, met uitschieters naar alle kanten.

‘Ik? Boos op jou? Welnee!’ Ze woelt door mijn krullen.

Voor deze ene keer vind ik dat goed.

‘We moeten alleen even nadenken over een baantje voor jou. Wat zou jij leuk vinden om te doen?’

‘Je hebt toch gehoord wat juf Rosa zei,’ zeg ik zacht. ‘Ik kan niks, ik ben een GOM.’

‘Laat je toch niets wijsmaken, Don,’ zegt mijn moeder. ‘Zoals opa altijd al zei: *Het gaat er niet om wat je kan, maar wie je ken.*’

We lopen naar de fietsenstalling waar haar fiets staat. Pluis, de witgrijze schoolkat, ligt op het golfplaten dak in de zon. Het lijkt me heerlijk om Pluis te zijn: de hele dag buiten chillen en af en toe even naar beneden om te eten.

‘Maar weet je wat het probleem is,’ gaat mijn moeder verder, ‘dat toetsen ze niet op school.’

Met haar fiets aan de hand slentert ze naast me. We nemen de weg door het Dingeldijnpark dat Dijk met Dode Sloot verbindt. Links liggen de duinen met daarachter de zee en aan de rechterkant is een compleet nieuwe woonwijk met grote villa's uit de grond gestampt. 's Ochtends heel vroeg, als de meeste mensen nog in bed liggen, hoor je vanaf hier het ruisen van de zee. Nu hoor ik alleen het regelmatige getik van de verzakte jasbeschermer tegen de spaken van mijn moeders achterwiel.

'Wat kun je eigenlijk worden als je een GOM bent?' vraag ik.

Daar heeft mijn moeder niet zo snel een antwoord op. 'We zien wel!'

We verlaten het park, steken de doorgaande weg over en komen bij ons wooncomplex dat vroeger een rusthuis voor gewonde soldaten was.

Mijn moeder propt haar fiets tussen een racefiets en een omafiets in het rek, steekt de sleutel in de gezamenlijke voordeur en duwt de draadglazen deur half open. Verder gaat niet, de andere helft wordt geblokkeerd door een zwarte leren bank in de tussenhal. Niemand weet van wie die bank is, dus staat hij al twee weken in de weg. Met een korte tik sla ik de klep van onze brievenbus open, en de

folder van de plaatselijke supermarkt valt naar buiten. Ik zie dat het hondenvoer en de verse sperziebonen deze week

in de aanbieding zijn: twee blikken voor de prijs van één en vijfhonderd gram bonen voor een euro.

Ik slof door de lange gang met links en rechts deuren. Wij wonen bij de laatste deur aan de rechterkant. Tegenover ons woont Ed met zijn kat Azraël. Mijn buurman heeft geen werk, maar hij is wel iemand die ik ken.

‘Misschien weet Ed een baantje voor me,’ zeg ik hardop. Ik trap mijn schoenen uit in de hal onder de kapstok.

‘Ed?’ Mijn moeder schudt haar hoofd. ‘Ed brengt zijn dagen door op de bank, met bier, chips en de afstandsbediening. Ik geloof niet dat die iets voor je weet, hij kan nauwelijks voor zichzelf zorgen.’

Toch probeer ik het, want je weet maar nooit. Niet veel later sta ik met de macaroni die over is van het avondeten bij Ed voor de deur. Ik klop aan en wacht. Ik wil net de reservesleutel onder de mat pakken, als de deur opengaat.

‘Ja?’ Ed wrijft in zijn ogen en rekt zich uit. Zijn harige buik plopt onder zijn shirt vandaan.

‘Ik heb iets te eten voor je.’

Ik glip langs hem heen naar binnen en zet het bord op de ronde eettafel, tussen de lege blikjes, kartonnen koffiebekers en een fruitschaal met een bejaarde peer.

‘Lekker,’ zegt Ed. Hij pakt een lepel van een bord met rijstresten van de dag ervoor, schuift aan tafel en begint te eten.

‘Ik heb een vraag,’ zeg ik.

‘Ja?’ Ed is een man van weinig woorden.

Ik leg hem uit dat de juf me een GOM vindt en dat ik daar-

om op zoek ben naar een baantje. ‘Weet jij niet iets voor me?’

Ed zit voorovergebogen aan tafel, zijn linkerarm ligt om zijn bord en met rechts schept hij de macaroni met grote halen naar binnen. ‘Nee,’ antwoordt hij terwijl hij zijn bord aflikt. Hij lijkt er niet eens over na te hoeven denken.

‘Jammer,’ zeg ik.

Ed knikt, schuift zijn lege bord aan de kant, opent een blik bier en neemt daarna zijn vertrouwde houding op de bank weer in.

De volgende ochtend staat mijn moeder in de keuken. Met haar jas al aan eet ze een donut met appelstroop. ‘Ik heb nog eens nagedacht en misschien weet Dot Dingeldijn wel iets voor je.’

‘Dot de baas van de donutfabriek?’ vraag ik.

Mijn moeder knikt, spoelt haar laatste hap weg met koffie en grist haar sleutels van de tafel. ‘Of misschien kent ze iemand die iets weet. Dot doet zaken met mensen over de hele wereld. Ik heb straks een vergadering met haar over nieuwe donuts, dan vraag ik het meteen. Maar nu moet ik vliegen, want de nieuwe portier controleert sinds kort iedereen persoonlijk en Dot heeft een hekel aan laatkomers.’ Opgewekt zegt ze me gedag.

Op school kan ik aan niets anders denken dan aan een baantje in de fabriek. Ik fantaseer wat ik allemaal zou kunnen doen en maak tekeningen van donuts die nog verzonnen moeten worden. De ene donut is nog spectaculairder

dan de andere en het voelt steeds beter om een GOM te zijn. Uit mijn ooghoeken zie ik dat juf Rosa me in de gaten houdt. De glimlach op haar gezicht verraadt dat ze het fijn vindt dat ik zo'n actieve werkhouding heb. Ze moest eens weten... Aan het einde van mijn eerste korte schooldag staat mijn schrift vol driedimensionale donuttekeningen en heb ik geen rekensom gemaakt.

DOT DiNGELDiJN

Ik ben net thuis van school als mijn moeder de woonkamer in komt rennen. ‘Kom mee, Donnie, Dot heeft misschien iets voor je. Ze had het over een of ander experiment en ze wil je direct na haar lunchpauze zien,’ zegt ze, nog nadijgend van het fietsen. ‘Dat is over tien minuten.’

Op mijn oude, rammelende fiets probeer ik mijn moeder bij te houden. Samen sjezen we langs het hek aan de achterzijde van de donutfabriek. Ronkende vrachtwagens rijden af en aan, ze parkeren hun kont tegen een van de vierkante gaten in de muur van het magazijn om geladen te worden. Ik weet precies waar de ingang is, want ik haal mijn moeder regelmatig op van haar werk.

Bezoekers hier melden staat er op een wit bord bij het portiershuisje naast de slagboom. Daaronder staat een o6-nummer, voor het geval dat de portier even van haar plek is. En ook al ben ik niet zo goed met cijfers, dat telefoonnummer heb ik nu al zo vaak gezien dat ik het inmiddels bijna uit mijn hoofd ken.

Mijn moeder stapt af en wil in één keer met de fiets aan haar hand doorlopen, maar de portier roept haar terug. ‘Ho ho, waar gaat dat heen?’

‘Ik werk hier,’ antwoordt mijn moeder, beledigd dat de portier haar niet herkent. ‘Een half uur geleden fietste ik precies de andere kant op en vanochtend hebben wij elkaar ook al gezien. Net als de dag daarvoor en daarvoor.’

‘En hij?’ De portier wijst naar mij en neemt ondertussen een hap van een donut met roze glazuur.

Op het naamplaatje dat op haar donkerblauwe jas is gespeld, lees ik dat ze Wilma heet. Ik ken Wilma niet, maar ik zie op het scherm achter haar dat ze graag raadselrijmen op de computer speelt. Ze heeft al een heel hoge score.

‘Dit is mijn zoon en wij hebben een gesprek met Dot,’ antwoordt mijn moeder.

‘Naam?’ Ze kijkt me door haar ronde brillenglazen streng aan.

‘Donnie.’

De portier klikt het raadspel weg en gaat met haar vinger over het beeldscherm. ‘Ik ken geen Donnie en hij staat ook niet aangemeld als bezoeker.’

‘Maar Dot weet ervan,’ zegt mijn moeder ongeduldig.

‘Dat kan wel zo zijn, maar ik heb strikte orders van mevrouw Dingeldijn om alleen werknemers met een personeelspas door te laten of mensen die met voor- en achternaam op de lijst staan. Ik moet eerst gaan bellen.’

‘Maar...’

Met een klap schuift de portier het raampje naar beneden en ze pakt haar telefoon.

Mijn moeder moppert dat de nieuwe beveiligingsmaatregelen veel te serieus worden genomen. ‘Vroeger kon je